

Školení pro učitele v České republice II

Marcela Grecová, Zdeněk Hrdlička, Veronika Popová
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze (Česká republika)
[Zdenek.Hrdlicka @ vscht.cz](mailto:Zdenek.Hrdlicka@vscht.cz)

Abstraktní

Tato práce se zabývá aktuálním stavem přípravy učitelů v České republice. Shrnuje témata minulých konferencí a zaměřuje se na problematiku pregraduální přípravy učitelů chemie. Jednotlivé problémy ve výuce budoucích učitelů jsou diskutovány. Tato zpráva popisuje systém pregraduální přípravy učitelů chemie a zabývá se problémy, se kterými se setkávají. Sleduje podle pokynů, které přispívají ke zvýšení kompetence studentů při přípravě na zaměstnání. Vztahuje se na možnosti a různé projekty zaměřené na zlepšení stávající situace. V České republice, byla potřeba změny v přípravě budoucích učitelů se hovoří již řadu let. Tyto změny jsou však čelí mnoha překážkám.

Krátký dotazník, který byl vyvinut. Zaměřil se především na osobní učitelů vzhledem k užitečnosti a dostupnosti aktivit pro učitele, jaké úspěchy a problémy v oblasti celoživotního vzdělávání se, které zažívají a co by chtěli změnit v praxi. Výsledky dotazníku jsou popsány v této zprávě. Dále se práce se zaměřuje na řešení těchto problémů.

1.. Úvod

Předchozí příspěvky byly zaměřeny na nové trendy ve vzdělávání v chemii a na problémy v celoživotním vzdělávání učitelů v praxi.

Tento článek je zaměřen na vysokoškolské vzdělávací systém, který je v současné době velmi roztržštěný. Absolventi vysoké kvality jsou stále vzácnější, a nejlepší z nich často končí v jiných profesích. To má vliv na kvalitu vzdělávání. Problémy pregraduální přípravy učitelů chemie, stejně jako aktuální otázky pedagogického praxi se bude jednat.

2.. Vzdělávání budoucích učitelů chemie

2.1 Nerovnoměrnost pregraduální vzdělávání

Hlavním problémem je nerovnoměrnost vzdělávacího systému v různých univerzitách. Výsledkem je různé kvality absolventů, což má vliv na kvalitu vzdělávání prováděné těmito absolventy.

Existují různé způsoby, jak se stát certifikovaným učitel chemie studiem na vysoké škole. Stručný seznam možných způsobů, jak získat učitelské certifikaci takto: [1]

Možnost 1

Bakalářské programy: Pedagogicko-psychologická příprava, hospitace, Základy přírodních věd.
Magisterský titul: Rozvoj přírodních věd znalostí. Důraz je kladen kladen na kompetence učitelů.

Varianta 2

Bakalářské programy: Zaměření pouze na přírodní vědy (jedna nebo dvě oblasti), pedagogiky jako volitelný předmět pouze.
Magisterský titul: navazuje na bakalářský titul a rozvíjí ji, začlenění výuky zaměření.

Varianta 3

Bakalářské programy: pouze nepedagogické charakteru, zaměřené výhradně na vědu.
Magisterský titul: zaměřen na výuku předmětů a zkušeností s výukou.

Možnost 4

Tohle je velmi odlišné od předchozích třech. Je určen pro absolventy chemie, kteří se rozhodnou (v průběhu nebo po skončení studia), aby se stal učitel chemie. První je nepedagogických magisterský studijní program.

To je následoval další bakalářského studia se zaměřením na chemii metodiky a pedagogicko-psychologickými základy.

Možnost 5

Jedná se o velmi neobvyklý způsob, ale my jsme ho popsat ilustraci non-jednotnost pregraduální přípravy systému. Učitelé odborných škol mohou získat pedagogickou certifikát studuje bakalářský titul po ukončení své středoškolské chemie školu. Tam získají základy výuky a dále rozvíjet své odborné znalosti. Nechodí na magisterského studia a stanou se tzv. "mistři" na odborných školách.

Všechny tyto možnosti jsou v řadě aspektů, ale liší se v mnoha jiných profesí. Cílem je najít společné rysy mezi systémy a alternativní návrhy, které by mohly být použitelné pro všechny typy škol.

Požadavek na stát se učitelem je absolvování vysoké školy (magisterský stupeň), ale skutečnost často vede ředitele škol přijímat učitele bez řádného schválení a někdy bez vysokoškolského vzdělání.

Absolventi různých vysokých škol se mohou výrazně lišit v jejich znalosti, dovednosti pedagogické praxe a motivaci k práci.

Vytvoření standardu učitelské profese je cílem zvláštního projektu v rámci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Kvalita učitelů a profesních standardů věnována zvláštní pozornost v dokumentu s názvem "Národní program rozvoje vzdělávání v České republice".

Bylo uvedeno, že vzdělávací proces prochází změnami a reformami. Úsilí inovativní metody jsou viditelné. Projekt "Inovace profesní přípravy budoucích učitelů chemie" na Univerzitě Palackého v Olomouci, může sloužit jako příklad. Tento projekt byl spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Cílem je umožnit budoucí učitele chemie být v úzkém kontaktu s žáky na základních a středních školách, prostřednictvím řízení studentských projektů přímo v chemii lekce, doučování cvičení, pořádání olympiády v oboru chemie na školách a exkurze v laboratořích pro žáky, chemie konzultace pro talentované žáky středních škol, příprava přírodovědných soutěží a popularizačních akcí. [3]

Zaměření na přípravu budoucích učitelů chemie vstoupila do přední řady v rámci Mezinárodního roku chemie na mezinárodní studentskou konferenci projektu výuky v chemii a příbuzných oborů, která se konala na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (chemie a chemie metodika oddělení).

2.2 Celoživotní vzdělávání učitelů

Předchozí on-line setkání byla zaměřena na celoživotní vzdělávání. Proto hlavními tématy budou stručně: stejným způsobem, jako nedostatek systému v pregraduální přípravě, neexistuje jednotný systém celoživotního vzdělávání vysokoškolsky vzdělaných učitelů chemie. Během studia se studenti splnění požadavků na informace o potřebě celoživotního vzdělávání, ale pro mnoho lidí, dostatek motivace chybí. Vzhledem k tomu, že práce sama o sobě je náročná, plat je nízká, kurzy celoživotního vzdělávání jsou velmi populární, i když pověst jednotlivých škol by mohlo zlepšit.

2.3 Dotazník pro zjištění názorů učitelů v praxi

Krátký dotazník, který byl vyvinut. Dotazník byl zaměřen především na osobní učitelů vzhledem k užitečnosti a dostupnost činností, pro učitele, jaké úspěchy a problémy v oblasti celoživotního vzdělávání, které zažili a co by chtěli změnit v praxi.

Dotazník byl dán 150 učitelů (78 vrátil) navštěvujících letní školy pro učitele chemie na VŠCHT Praha v srpnu 2013. Závěry z dotazníků jsou následující:

- Učitelé cvičil 20 let v průměru.
- Naprostá většina účastníků (62,8%) uvedlo, že mají dostatek znalostí a dovedností z jejich vysoké školy. Někteří respondenti dodal, že celoživotní učení je potřeba.
- Téměř všichni učitelé (85,9%) byli motivováni k účasti v programech celoživotního vzdělávání (konference, setkání, semináře apod.).
- Téměř všichni učitelé (96,2%) považuje vzdělávání za užitečné a prospěšné. Učitelé zdůraznil, že kvalita některých vzdělávacích programů byla horší než ostatní. Tito učitelé neřekl programy, které měli na mysli. Přesto, že tato informace být přínosné pro zmenšení problémů. V některých školách tréninky jsou zdrojem finančních prostředků (s cílem zlepšit kvalitu výuky).
- Tři čtvrtiny zúčastněných učitelů chemie (74,4%) mělo dostatek informací o probíhajících školení, setkání a workshopy. Někteří učitelé mají příliš mnoho informací o školeních a 25 % Neměl dost. Otázkou je, to všichni učitelé se snaží hledat informace?
- Školení byly dostupné pro 73,1% učitelů. Problémy by měly být odstraněny do konce učitelů. Problémy jsou: dlouhá cesta, čas tisku, atd. Hlavním problémem byl nedostatek finančních prostředků a času (pro cesty, kurzovné, odměny za náhradní učitele atd.) Školení čas trvá, než se učít studenty.
- Učitelé jsou nejvíce zajímá v těchto tématech: Chemie všude kolem nás, Chemie každodenního života, chemie v praxi, Chemické pokusy (bezpečné, zajímavé, moderní).
- Ptali jsme se rovněž učitele, co je největším problémem ve své praxi. Tato otázka byla zodpovězena velmi rozsáhle:
 - o Nedostatek finančních prostředků vede ke špatně vybavené laboratoře, zastaralé učeben, nedostatek chemikálií, malé mzdy, a nedostupnosti materiálů. Učebnice jsou zastaralé (se zastaralou terminologií a informace).
 - o Nedostatek propojení mezi přírodovědných předmětů.
 - o Čas pro výuku není dostačující. Není dost času na porozumění, opakování a praxe nových informací.
 - o Zákony omezují chemické experimenty.
 - o Počet žáků klesá. Ředitelé škol prestižních muset přijmout méně motivované studenty. Úroveň klesá.
 - o Morálka studentů je rovněž problematické. Studenti se zaměří na jejich osobní výhody a podvádět. Komunikace s rodiči je někdy problematické taky.

3.. Možnosti ke zlepšení současného stavu

Existuje dost projektů zaměřených na celoživotní vzdělávání učitelů chemie. Pěkným příkladem z nich je projekt s názvem "Inovace v oblasti odborného vzdělávání budoucích učitelů chemie", která byla popsána v kapitole 2.1.

Česká republika se účastní vzdělávacích programů EU pravidelně. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy snaží podporovat tyto projekty co nejvíce. Národní agentura spojuje tyto programy (od 1.1.2006).

Výsledky této podpory jsou:

- 1) dostupnost informací pro všechny potenciální účastníky,
- 2) zvýšit transparentnost a koordinaci při správě programů
- 3) využití zkušeností získaných při provádění programů,
- 4) efektivní a průměrné využití finančních a lidských zdrojů [2].

Úsilí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy jsou používány. Existuje mnoho projektů zaměřených na motivaci žáků a celoživotní vzdělávání v České republice.

4. Výsledky projektu

Jeden z důrazů projektu bylo navázání spolupráce mezi školami, učiteli a profesionály. Účastníci byli seznámeni s sebou na workshopu o VŠCHT Praha.

Podařilo se nám pokračovat s aktivitami projektu i přes některé problémy v průběhu druhého roku projektu. Nové články byly přidány do databáze portálu projektu. Někteří učitelé jsou málo ochotni spolupracovat, nicméně požadavky projektu byly splněny.

5. Závěr

Příprava budoucích učitelů přírodovědných předmětů není jednotná v České republice. K dispozici je současná reforma, která se snaží stanovit standardy ve vzdělávání k zastavení dalšího zhoršování v této oblasti. Existuje mnoho otázek, s celoživotní vzdělávání pro učitele. Dobrou zprávou je, že jak ministerstvo školství a pedagogické fakulty jsou si dobře vědomi tohoto problému, a oni se snaží zlepšit současný stav. Existují také organizace a projekty, které se intenzivně zabývají s ním. Je to dlouhý běh a projekty, jako je tento, může pomoci.

Naše dotazníkové šetření bylo zjištěno, že učitelé chemie zájem o celoživotní učení, pocit bytí podporované managementem svých škol, mít dostatek informací o aktivitách v této oblasti a zvážit kurzy k dispozici. To dává určitou naději na zlepšení mnoho problémů, které byly projednávány v dotazníku.

Reference

- [1] koncepce pregraduální přípravy učitelů základních středních škol (Koncepce pregraduální přípravy základních a středních škol). MŠMT ČR. <http://aplikace.msmt.cz/ak/koncepce1.htm> (Přístup 20.července 2013).
- [2] Evropské záležitosti-Programy EU Program celoživotního učení 2007-2013 (evropské záležitosti - programy EU - Program celoživotního učení). <http://www.msmt.cz/eu/program-celozivotniho-uceni-2007-2013> (Dostupné 05.06.2007)
- [3] Inovace Profesní přípravy budoucích učitelů chemie (Inovace profesní přípravy budoucích učitelů chemie). Univerzita Palackého v Olomouci. <http://ucitelchemie.upol.cz/> (Přístup 01.8.2013).